Nr. 2

KURYER LITEWSKI

w Wilnie we Srodę dnia 3 Stycznia v. s. 1823 Roku.

Królestwo Polskie.

(*z Gazety Warszawskiey.*)

Wypis z protokułu Sekretaryatu Stanu Królestwa Polskiego.

z Bożey Łaski

MY ALEXANDER I,

Cesarz Wszech Rossyy, Król Polski

etc. etc. etc.

Potrzeba usunięcia szkodliwych skutkow, wynikających z wprowadzania w zbyt wielkiey ilości towarow zagranicznych do Naszego Królestwa Polskiego, w chwili, gdy handel wychodowy tegoż Królestwa, z powodu środków przyjętych przez inne Rządy, ścieśniony został, i konieczność dzwignienia przemysłu, który sam tylko zdolny jest zapobiedz podobnym nadal stratom, spowodowały Rząd Królestwa Polskiego do przyjęcia systematu w Cesarstwie Naszem zaprowadzonego, i do ustanowienia takichże samych urządzeń handlowych, z zastosowaniem onych do położenia i potrzeb swoich.

Roztrząsnąwszy przedstawiony Nam w tym celu przez Namiestnika Naszego rapport; Rozkazawszy nadto zdać Sobie sprawę ze szczególnych rozporządzeń w nim objętych, i znalazłszy je zgodne z nowemi stosunkami, jakie jednoczy z Cesarstwem wspólność zasad i jednostayność urządzeń handlowych.

Postanowiliśmy i Stanowimy co następuje:

Art. 1. Taryffa tu załączona, przedstawiona Nam przez Namiestnika Naszego, urządzająca stosunki handlowe Królestwa z krajami obcemi, zatwierdzoną zostaje co do handlu wchodowego. Co zaś do exportacyi, każdy produkt surowy, Taryffami Cesarstwa do wyprowadzenia zabroniony, będzie podobnież zakazany w Taryffie Królestwa.

Art. 2. Rozporządzenia tymczasowe, tyczące się stosunkow handlowych Królestwa z Prussami, objęte w Uchwale Namiestnika Naszego z d. 23 kwietnia r. b., ulegną modyfikacyom, jakie negocyacye rozpoczęte w tym względzie z Dworem Berlińskim wskażą.

Art. 3. Stosunki handlowe między Cesarstwem i Królestwem opierać się będą na następujących prawidłach:

§ 1. Płody surowe obu Państw, nie będą podlegać żadney opłacie w swym przechodzie, i wzajemnie będą mogły być przewożone i przedawane ze wszelką wolnością.

§ 2. Każdy płod krajowy, wyrobiony w jednem ze dwóch Państw, podlegać będzie przy wchodzie do drugiego opłacie, która nie będzie wyższą nad jeden od sta.

§ 3. Każdy płod zagraniczny, wyrobiony w jednym ze dwóch krajow, opłacać będzie przy wchodzie do drugiego, cło, które przenosić nie będzie trzech od sta.

§ 4. Przy wprowadzeniu wyrobow z produktow krajowych lub zagranicznych, takowe opatrzone będą świadectwami pochodzenia, stosownie do oddzielnego urządzenia.

§ 5. Handel tranzytowy, wchodowy i wychodowy, będzie wzajemnie wolny dla obu Państw, to jest: dla Królestwa przez porty prowincyy Rossyyskich nad morzém baltyckiém położonych, stosownie do zasad, przyjętych co do tranzytu między Odessą i Brodami, w Konwencyi zawartey w Petersburgu między Austryą i Rossyą, na dniu 4 (16) sierpnia 1818 roku, a dla Cesarstwa przez wszystkie komory pograniczne Królestwa.

§ 6. Towary aptekarskie, nie będąc uważane za przedmiot handlu, każde Państwo zachowa, jedno względem drugiego, przepisy ustanowione względem nich we właściwych Taryffach.

Art. 4. Wyjęte zostają zpod niniejszych rozporządzeń ogólnych:

§ 1. Woły, krowy, byki i wszelki inny rodzay bydła, przy wchodzie z Rossyi do Królestwa podlegać będą opłacie cła, ustanowionego Taryffą Cesarstwa.—Od samych tylko wołow przy wchodzie z Rossyi do Królestwa pobieraną będzie połowa cła ustanowionego na woły wprowadzone zza granicy.

§ 2. Wyroby bawełniane białe, farbowane i drukowane, bawełna przędzona biała i farbowana, nie będą mogły być wprowadzane z Królestwa do Cesarstwa przez trzy lata.

Wyroby powyższe przy wprowadzeniu onych z Cesarstwa do Królestwa w tymże samym przeciągu czasu, ulegać będą opłacie cła, piętnaście od sta wynoszącey.

§ 3. Cukier rafinowany, przez ten sam przeciąg czasu nie będzie podobnież mógł być wprowadzanym z Polski do Rossyi, a przy wchodzie z Rossyi do Polski pobieraném będzie cło dwadzieścia pięć od sta wynoszące.

Art. 5. Wszelki przedmiot, który stanowi lub stanowić będzie dochód wyłączny jednego z dwóch Państw, tém samém zostanie całkowicie do wprowadzenia wzbronionym.

Art. 6. Namiestnikowi Naszemu polecamy wykonanie niniejszego postanowienia, które od d. 1 stycznia 1823 roku do skutku przyprowadzoném zostanie; i upoważniamy go nadto, do wydania potrzebnych ku temu szczególowych urządzeń; o których Administracyi Cesarstwa wiadomość udzieli.

Dan w *Petersburgu* dnia 1 (13) sierpnia 1822 roku.

(podpisano) Alexander.

przez Cesarza i Króla

(L. S.) Minister Sekretarz Stanu,

w Zastępstwie Jenerał Brygady,

Radca Stanu, Dyrektor Jeneralny

(podpisano) Stefan Hrabia *Grabowski.*

Zgodno z Oryginałem:

Minister Sekretarz Stanu,

w Zastępstwie: Jenerał Brygady,

Radca Stanu, Dyrektor Jeneralny.

(podpisano) Stefan Hrabia *Grabowski.*

Zgodno z Oryginałem:

Radca Sekretarz Stanu, Jenerał Brygady

(podpisano) *Kossecki.*

Za zgodność:

Sekretarz Jeneralny w Kommisyi Rządowey Przychodow i Skarbu:

Kruszyński.

Wypis z Protokułu Sekretaryatu Stanu Królestwa Polskiego.

z Bożey Łaski

MY ALEXANDER I.

Cesarz Wszech Rossyy, Król Polski

etc. etc. etc.

Roztrząsnąwszy nowe Taryffy Królestwa Naszego Polskiego, tu załączone, i znalazłszy je ułożone stosownie do zmian przepisanych Postanowieniem Naszém z dnia 1 (13) bieżącego mca,

zatwierdzamy one we wszystkich ich częściach, i miło jest Nam otworzyć przez nie obszernieysze pole przemysłowi narodowemu, zachowując przytém dla konsumentów wszystkie korzyści, jakie im konkurrencya zapewnić może.

Namiestnikowi wykonanie innych rozporządzeń we wspomnioném Postanowieniu objętych, polecamy.

Dan w Warszawie d. 16 (28) sierpnia 1822 r.
(podpisano) ALEXANDER.
Przez Cesarza i Króla
(L. S.) Minister Sekretarz Stanu,
w Zastępstwie: Jenerał Brygady,
Radca Stanu, Dyrektor Jeneralny
Stefan Hr. *Grabowski.*
(*Reszta podpisów jak wyżey*)

W Imieniu Nayjaśnieyszego
ALEXANDRA I.
CESARZA WSZECH ROSSYY, KRÓLA POLSKIEGO
etc. etc. etc.
XIĄŻĘ NAMIESTNIK KRÓLEWSKI
W Radzie Stanu.

Nayjaśnieyszy Pan dekretami z d. $\frac{1}{13}$ i $\frac{14}{26}$ sierpnia r. b., które się tu załączają, zatwierdzając nowe Taryffy opłat celnych, jakie od dnia 1 stycznia 1823 r. w Królestwie Polskiem pobierane bydź mają, upoważnić Nas raczył do wydania szczegułowych urządzeń, jakich zmiana w systemacie handlowym zaszła, wymaga. — W dopełnieniu przeto woli Naywyższey, postanowiliśmy i stanowiemy.

§ 1. Załączająca się tu Taryffa jeneralna opłat celnych, wyrokiem Nayjaśnieyszego Pana z d. $\frac{14}{26}$ sierpnia r. b. zatwierdzona, staje się obowiązującą w Królestwie Polskiém z d. 1 stycznia 1823 r., od którey to epoki dotychczasowa Taryffa celna w roku 1820 ogłoszona, w swey mocy zupełnie ustaje.

§ 2. Wszystkie atoli expedycye towarow, któreby do dnia 31 grudnia r. b. granice kraju przeszły, odbyć się powinny według zasad dotychczasowey Taryffy.

§ 3. Oprócz wskazanych ogłaszającą się Taryffą opłat celnych od przedmiotów do kraju wprowadzanych i z niego wychodzących, pobierane będą zwykłe opłaty expedycyyne mianowicie:

Za każdy stępel grosz jeden.—Za pieczątkę grosz jeden—Za pląbę większą groszy dwanaście.—Za plombę mnieyszą groszy sześć.—Za kwit celny groszy pięć.—Za kwit zaświadczający groszy pięć—Za list konwojowy groszy dziesięć.—Za świadectwo pochodzenia złotych dwa.—Za windę od centnara groszy pięć.—Za wagę od centnara groszy pięć.—Za skład (w samey tylko Warszawie) od centnara na miesiąc po groszy dziesięć.

§ 4. Przedmioty do wprowadzania do kraju nową Taryffą celną dozwolone, a podlegające opłatom konsumpcyynym w miastach, jak np. bydło, oprócz opłat celnych pomienione podatki konsumpcyyne uiszczać będą.

§ 5. Wszystkie przedmioty handlowe wyraźnie w pierwszey części Taryffy i w należącym do niey skorowidzu nie wyszczególnione, są tem samem do wprowadzania zabronione, wszystkie zaś krajowe produkta i wyroby z kraju wywożone w IIIciey części Taryffy imiennie niewyszczegulnione, są wolne przy wyyściu od wszelkiey opłaty celney.

§ 6. Powozy, suknie, bielizna, obuwie, sprzęty i naczynia, w których lub z którémi podróżujący granice przebywają nie na handel, lecz ku własney potrzebie służące, wolne bydź mają od opłaty celney; podobne atoli przedmioty bez podróżującego, furmanem lub pocztą do kraju wprowadzane, ulegać mają przepisom Taryffy celney.

§ 7. Sprowadzający się do kraju na stałe zamieszkanie cudzoziemcy, rzemieślnicy, fabrykanci, lub rolnicy, w przyzwoite pasporta lub świadectwa opatrzeni, nie będą obowiązani na granicy do opłat celnych od narzędzi, sprzętów i naczyń inwentarzy żywych i martwych do prowadzenia fabryki, rzemiosła, lub gospodarstwa potrzebnych.

§ 8. Zydzi zagraniczni, tylko na czasowy pobyt do kraju przybywający, obok dopełnienia przepisów policyynych, obowiązani będą jak dotąd, wykupywać bilety celne (Geleitschein). Od dnia 1 stycznia 1823 roku, każdy żyd obcy, bilet celny na pobyt trzydziestodniowy w kraju, wykupić na granicy obowiązany, opłacać będzie złotych polskich piętnaście, za uzyskanie biletu, bez względu na wiek, stan i płeć. Zachowuje się i nadal istnieiący dotąd przepis, względem odnawiania biletów celnych, w razie dłuższego w kraju pobytu żyda zagranicznego.

§ 9. Stosunki mieszkańców pogranicznych, a mianowicie właścicieli gruntowych, posiadłości swe liniją graniczną przecięte mających, co się dotycze osobistego przebywania granic lub przeprowadzania płodów z własnych pól, łąk i lasów, ulegać będą dotychczasowym przepisom.

§ 10. Dobrodzieystwo, udzielone wolnemu miastu Kraków i jego okręgowi, względem wprowadzania do Królestwa Polskiego różnych wyrobów tamecznych bez opłaty celney, rozciągać się odtąd ma tylko do przedmiotów, które do wprowadzania są za opłatą celną z innych krajów dozwolone. Artykuły zatym do wprowadzania zupełnie zabronione, nie będą wpuszczane i od wolnego miasta Krakowa.

§ 11. Wszystkie transporta towarów, transito przez kray przechodzących, jeżeli rzeczywiście wyydą z kraju, uiszczać tylko będą opłaty expedycyyne, wolne zaś bydź mają od wszelkich opłat celnych. Kommissya Rządowa przychodów i skarbu przedsięweźmie potrzebne środki zabezpieczające skarb od straty, jakaby z niewyyścia transportów transito deklarowanych, zrządzoną w dochodach bydź mogła.

§ 12. Wszystkie opłaty celne uiszczane będą w monetach, kurs kassowy według tabel ewaluacyynych w Królestwie mających.

§ 13. Do poboru i kontrolli dochodów celnych, i do expedycyi towarów transito przez kray przechodzących, ustanowione komory dzielić się będą na (a) komory graniczne 1go i 2go rzędu, (b) komory konsumowe, (c) komory składowe, (d) urzędy handel kontrollujące.

§ 14. Komor granicznych 1go rzędu będzie: Na granicy od Rossyi 4: w Alexocie, w Tykocinie, w Terespolu, i w Łuszkowie.

Na granicy od Austryi 4: w Tomaszewie, w Zawichoście, w Igołomii, i w Krasieńcu.

Na granicy od Prus 7: w Wieruszowie, w Kaliszu, w Pyzdrach, w Słupcy, w Nieszawie, w Mławie i w Kucharskini.

§ 15. Komor granicznych 2go rzędu będzie na teraz, na granicy od Rossyi 6: w Włodawie, w Krzemieńcu, w Ciechanowcu, w Złotoryi, w Osowcu, i w Łosośnie.

Na granicy od Prus 2: w Wierzbołowie i w Herbach.

§ 16. Komory konsumowe będą w miastach stołecznych województw: w Warszawie, w Kielcach, w Radomiu, w Lublinie, w Siedlcach, w Płocku, w Suwałkach i Kaliszu.

§ 17. Komora konsumowa w Warszawie będzie zarazem komorą składową.

§ 18. Na traktach handlowych, które kommissya rządowa przychodów i skarbu przepisze i ogłosi, zachowaną będzie dotychczasowa kontrolla handlu. Liczbę urzędów kontrollujących Kommissya rządowa przychodow i skarbu ustanowi.

§ 19. Wszystkie komory i przykomorki, dotąd istnieiące, a artykułami 14, 15 i 16 nieobjęte, z dniem pierwszym stycznia 1823 r. ustają; ich mieysce zaymie straż graniczna, rozłożyć się mająca na całey przestrzeni granicy; jey będzie obowiązkiem przestrzegać, aby nikt, bądź z towarem, bądź osobiście, tak z kraju za granicę, jako i nawzajem zza granicy do kraju, nie inaczey, jak przez punkt, gdzie znayduje się ulokowana komora, przebywał granicę.

§ 20. Komory 1go rzędu na granicy od Rossyi położone, będą expedijować z Rossyi do Polski i nawzajem, wszelkie produkta surowe i wyroby jednego z dwóch krajów, opatrzone w świadectwa pochodzenia, według IV części Taryffy i załączającey się tu instrukcyi—Expedyować zaś bę-

dą za opłatą cła w części I i III Taryffy oznaczonego, wszelkie przedmioty obce, Taryffą do wprowadzenia lub wyprowadzenia dozwolone.

§ 21. Komory 2go rzędu na granicy od Rossyi ustanowione, expedyować będą tylko surowe produkta i bydło, wykazem Lit. A. i D. w IV części Taryffy objęte.

§ 22. Komory graniczne od strony Austryi położone, będą mogły expedyować z Austryi do Polski wszelkie towary, wyjąwszy kolonijalne.

§ 23. Komory graniczne 1go rzędu od strony Pruskiey ustanowione będą mogły expedyować następujące towary i produkta, mianowicie:

Komora graniczna w Wieruszowie, wszelkie towary pocztą przychodzące, wyjąwszy fluida i towary kolonijalne.

Komora graniczna Kalisz, wszelkie towary, wyjąwszy fluida i towary kolonijalne.

Komora graniczn. Pyzdry, same tylko fluida i towary kolonijalne.

Komora graniczna Słupce, wszelkie towary, wyjąwszy fluida i towary kolonijalne.

Komora graniczna Nieszawa, wszelkie towary, wyjąwszy łokciowe.

Komora graniczna Mława, same tylko towary łokciowe.

Komora graniczna Kucharskini, wszelkie towary, wyjąwszy krótkie i łokciowe.

§ 24. Komory graniczne 2go rzędu od ściany Pruskiey położone, trudnić się będą tylko expedyowaniem towarów i produktów z Królestwa do Prus wywożonych, niemniey przepuszczaniem podróżujących w legalne pasporta opatrzonych.

§ 25. Komory graniczne 1go rzędu trudnić się będą expedycyami tranzytowemi, przy zachowaniu przepisów, jakie Kommissya rządowa przychodow i skarbu wyda, również odbywać są mocne wszelkie expedycye wychodowe, Taryffą dozwolone.

§ 26. Ponieważ opłaty celne, jakim dozwolony do wprowadzania towar podlegać ma, dzielą się na dwie części, to jest: na cło wchodowe i konsumowe, jedynie w tym zamiarze, aby każdego z nich pobór oddzielnie ustanowiony, posłużył do tem ściśleyszey kontrolli, przeto mieć chcemy; aby komory graniczne po odbytey ściśley rewizyi towarów, na wprowadzenie do kraju przeznaczonych, i Taryffą dozwolonych, pobierały same tylko cło wchodowe, zaś ostateczna expedycya towarów tak, aby do wolnego użycia właścicielowi oddane bydź mogły, odbędzie się na komorze konsumowey, która właściwie cło konsumowe po odbytey rewizyi pobierze.

§ 27. Kommissya rządowa przychodów i skarbu przeyrzy dotychczasowe urządzenia karne, i gdzieby je z powodu zaprowadzającego się systematu prohibicyynego uznała bydź nieskutecznemi, lub niedość surowemi na odwrócenie lub ukaranie defraudacyow, przedstawi Nam poprawy potrzebne, i nad ścisłem onych wykonaniem czuwać będzie.

Wykonanie niniejszego postanowienia naszego i wydanie szczegułowych urządzeń wewnętrzney manipulacyi dotyczących, Kommissyi rządowey spraw wewnętrznych i policyi, tudzież przychodów i skarbu, w czem do którey należy, polecamy.

Działo się w *Warszawie* na Posiedzeniu Rady administracyyney d. 26 listopada 1822 r.

(podpisano) *Zajączek.*

Minister prezydujący w kommissyi rządowey przychodów i skarbu. (podpisano) X.X. *Lubecki.*

Radca sekretarz Stanu Jenerał brygady. (podpisano) *Kossecki.*

Zgodno z oryginałem:

Radca sekretarz Stanu Jenerał brygady. (podpisano) *Kossecki.*

Za zgodność. *Kruszyński.*

P r u s s y.

Berlin dnia 2 stycznia.

(z Gazety rysk. Zuschauer)

Minister stanu *Voss* mianowany został prezydentem Rady Stanu i Ministeryum Stanu. Jemu też zostały powierzone wszystkie obowiązki urzędu Kanclerza Stanu.

Zdaje się że względem żydów w krajach pruskich zaydzie odmiana. Zbiór praw to zwiastuje. Dnia 18 września z. r. Król Jmć przez rozkaz gabinetowy, zniosł w roku 1812 ogłoszony edykt, na mocy którego żydzi, w kraju urodzeni, mieli bydź przypuszczeni do urzędów akademickich, nauczycielskich i szkolnych.

Ponieważ obrady nadreńskich i westfalskich deputowanych już się skończyły; zgromadzą się więc tu wkrótce deputowani poznańscy.

F r a n c y a.

Paryż dnia 21 grudnia.

(z Gazety Ryzk. Zusch.)

Dziennik paryzki z gazet angielskich umieścił adres kupców paryzkich do Króla, o utrzymanie pokoju. Zapewniają w nim, że w przypadku woyny z Hiszpanią niezawodny upadek handlu i rękodzieł nastąpi. Są jeszcze zawsze ludzie, którzy utrzymują, że rzeczywiście była rzecz o tey woynie, a pogłoska tylko musiała dać powod do wzmocnienia woyska.

Dnia 18 sąd kassacyyny ukończył tajemne obrady względem skarg PP. *Lafite*, *Foy*, *Keratry* i *Constant*, i postanowił właściwe swe czynności rozpocząć na posiedzeniu następném, którego czas nie jest jeszcze oznaczony.

Paryż dnia 25 grudnia.

(z gaz. ryz. Zuschauer)

P. *Constant* jest chory, a sprawa jego do stycznia odłożoną została.

Poseł hiszpański przy tuteyszym dworze, z wyższego zalecenia, wezwał na radę trzech adwokatów francuzkich, w tém: czy otworzenie tu pożyczki dla Rejencyi Urgelskiey, królewską się mianujący, podług praw naszych nie jest godną kary? Z naradzenia się tego wypadło, że w rzeczy tey wyraźna i tém większa jest obraza Majestatu J. K. M., że Rząd hiszpański mógłby bydź narażony do użycia odwetu, i wskazano trzy drogi, któremi skarga o to do sądów naszych wniesioną bydź może: 1) prosić ministeryum publicznego o proste poszukiwanie; 2) bezpośrednio do sądu cywilnego skargę zanieść; 3) zaskarżyć do sądu policyi poprawczey. Poseł obrał ostatnią z tych dróg, a Pana *Mangin* na swego adwokata, przeciw PP. *Ouvrard* i *Rougemont*, którzy w imieniu Króla Ferdynanda zapozwani będą.

Nie potwierdziła się wiadomość, że Odonnel posunął się ku *Vittoryi*: owszem woyska on swoje na gierillow podzielił. D. 16 do Bajonny przyszedł, gdzie też na regencyą z *Tuluzy* oczekiwano.

W Departamencie wschodnich Pirenejów liczono już 5,000 wychodzców hiszpańskich. Dotąd mają oni na dzień od rządu tylko jednę racyą chleba, z resztą mieszkańcy ich żywić muszą.

Wczora rozeszła się pogłoska, że Ministrowie, pokojowi przychylni, odmienieni bydź mają.

H i s z p a n i j a.

Madryt, dnia 9 grudnia.

(z Korrespondenta Warszawskiego.)

Onegday odbyły się wybory na prezesa i innych urzędników stanowych. Prezesem został obrany znakomity ze swych talentów prawnik P. *Oliver*, P. *Santa-Fe* vice-prezesem, a P. *Dionisio Valdes* sekretarzem.

W gazetach wczorayszych czytamy potwierdzoną przez Króla uchwałę, względem zaciągnienia 40 milionów pożyczki narodowey z procentem po 5 od sta, tudzież odezwę ministra skarbu do publiczności, zachęcając do nabywania obligacyy skarbowych.

Dnia 1 b. m. z wielką uroczystością ogłoszono ustawę królewską względem towarzystw politycznych. Podług tey ustawy wszystkie osoby zgromadzające się na posiedzenie polityczne, powinny na 12 godzin pierwiey uwiadomić o tém władze rządowe, i złożyć urządzenie swojego towarzystwa. Za naymnieyszym znakiem zaburzenia mogą władze, nawet przemocą, znieść towarzystwo, które tylko do godziny 1 po pulnocy ma pozwolenie naradzania się. We trzy dni po rozpędzeniu towarzystwo może się zebrać nanowo. Podobne

kluby nie mają żadnego politycznego znaczenia i nie mogą podawać prośb, jakoby oddzielne społeczeństwa. Stany nadzwyczayne przedstawiły Królowi tę ustawę, która zdaje się ręczyć za spokoyność w Madrycie: gdyż lubo jest widocznie na powściągnienie klubów tamecznych ułożoną, jednak z nayWiększém ukontentowaniem przyjętą została.

Z półków szwaycarskich, uwolnionych od służby hiszpańskiey, tylko 40 żołnierzy udało się do oyczyzny, wszyscy inni oficerowie i żołnierze zostali naturalizowani i przyjęci do woyska konstytucyynego. Wielu z nich służąc pod jenerałem *Miną*, dało dowody swey odwagi.

Madryt dnia 12 grudnia.
(z Korrespondenta Warszawskiego).

Do kilku dowódców na różnych punktach stojących, wysłano rozkazy, aby się z swojemi oddziałami do woyska jenerała *Miny* przyłączyli.

Oddział półku *Almanza* zbił na głowę bandę wsławionego *Zaldivara*. Ciało zabitego dowódcy na publiczny widok wystawione było.

Przysposabiają tu z pośpiechem zamek *Prado* na przyjęcie Królowey portugalskiey, która w nim obrała sobie mieszkanie.

Madryt dnia 14 grudnia.
(z Gaz. Ryzk. Zuschauer.)

Podług wiadomości, odebranych przez rząd z *Saragossy*, bandy *Miralesa* i *Bessieres*, połączyły się i, w liczbie 2,500, na miasteczko *Kaspe* napadły, 180 konstytucyonistów, którzy się tam byli zamknęli w klasztorze kapucynów, bronili się przez dni cztery, co dało czas jenerałowi *Karandolet* do nadeyścia z posiłkami. Jak tylko na frodasów uderzono, schronili się do *Mequinenza*, które także już konstytucyoniści zajęli.

Dzisieysza gazeta *Universal*, ogłasza urzędownie, że przymierze z *Portugalią* jakby już zawarte zostało.

Słychać, że jenerał *Morillos* ma otrzymać naczelne dowództwo nad woyskiem odwodowem, składającém się ze 36,000 ludzi.

Wyporządzają spiesznie królewski zamek *Prado*: jedni powiadają, że Król ma w nim mieszkać, drudzy przeznaczają go dla Xięcia *Wellingtona*; inni nakoniec dla Królowey portugalskiey.

Jenerał *Odonel* miał uprosić u jenerała *Torrijos*, rozeym na dni dziesięć, którego czasu użył na przeyście granicy francuzkiey.

Madryt dnia 16 grudnia.
(z Gazety Ryzk. Zuschauer.)

Wyszedł rozkaz przywiedzenia do skutku postanowień, względem zaciągnienia artylleryi i wybrania koni.

Dawnieyszy minister P. *Pizarro* i dawnieyszy konsul w Hollandyi P. *Jonama* do *Iwiki* na wygnanie poszli.

Z *Galicyi* wielu fakcyonistów do *Portugalii* uciekło, ale tam od jenerała *Requ* mniey grzecznie przyjęci zostali,

W Kadyxie odkryty został spisek, którego celem było, miasto to woyskom wiary oddać; wiele osób tam aresztowano.

Rząd urzędową wiadomość otrzymał, że w *Rio-Janeiro* do jego rozporządzenia znayduje się 80 milion. realow: z tych 60 milion. przez S. *Blas* z *Mexyku*, a 20 z *Peru* przyszło.

Gazeta (ministeryalna) *Espectador* uważa to za rzecz pewną, że P. *Pizarro* (w sercu swém rojalista) pisze gazetę *Zurriago*, ażeby przez natężenie w przeciwną stronę działać. *Jonama* do *Teneryffy* jest wygnany.

Pewna już, że rząd zakupił w Anglii i Niderlandach, 50,000 broni i 40.000 kompletnych woyskowych mundurów. Że podobne rzeczy dzisia zakupują się zza granicy, dowodzi to, jak podupadła Hiszpania.

Po odebraney wiadomości, że Jenerał *Mina Puicerda* opuścił, *Dziennik Tuluzki* natychmiast na to miasto i po krwawey bitwie je zdobył; ale w krótce potem nadeszła wiadomość, że Mina zostawił tam załogę, a tak Dziennik znowu miasto oddał. Na odezwę *Miny* uzbraja się cała *Cerdagna* hiszpańska, celem wypędzenia feodasow, jeżeliby powrócić chcieli. Mina z żołnierzy wiary, którzy do niego przeszli, trzy bataliony uformował.

Od granic hiszpańskich, dnia 15 grudnia.
(z Korrespon. Warszawskiego.)

Dowódcy buntowników *Mosen Anton*, *Malleville* i *Fleyre*, którzy się dotąd jeszcze na ziemi hiszpańskiey utrzymać zdołali, zostali pobici przez jenerała *Milans* d. 11 b. m., i za granicę przepędzeni. Mieli już przybyć do *St. Laurent*.

Półkownik 7go półku przejechał d. 12 zrana w naywiększym pośpiechu przez *Perpignan* do *Arles*.

Mina wydał powszechne przebaczenie dla woyska wiary, lecz tylko żołnierze i podoficerowie mogą korzystać z tego dobrodzieystwa, oficerowie są od niego wyłączeni. Vice Konsul hiszpański w *Perpignan*, doniosł o tém urzędownie prefektowi mieyscowemu, z prośbą, aby to nieszczęśliwym zbiegom hiszpańskim ogłosić kazał.

PORTUGALIA.

Lisbona, dnia 7 grudnia.

Dnia 1 z. m. nastąpiło uroczyste otwarcie kongresu; ale Król Jmć nie mógł osobiście się na nim znaydować, jak żądał: wstrzymała go znaczna słabość. Minister spraw wewnętrznych odczytał zagajającą mowę Króla, i w jego imieniu, na którą prezydent w imieniu stanów Kortez odpowiedział.

Stanom Kortez uczyniono wniosek, ażeby patryocie Tomaszowi *Fernandez*, publicznym kosztem pogrzeb sprawiono, posąg wystawiono, i trzydniową narodową żałobę ustanowiono.

Zamek *Ramalhao*, dla Królowey na mieszkanie wskazany został pod wyraźnym warunkiem, że natychmiast po wyzdrowieniu wyjedzie, leży ztąd o pięć godzin drogi.

TURCYA.

Konstantynopol, dnia 1 grudnia.
(z gaz. ryzk. Zuschauer.)

Basza *Nissy* odebrał rozkaz zgromadzić swe woyska i mieć w gotowości do marszu. Basza belgradzki takoż otrzymał depesze podobney treści i przesłał je Xięciu *Miłoszowi*. Rozumieją, że Serwija we wszelkich wypadkach spokoyną zostanie: gdyż mu jego pieniądze i broń zostawiono. W *Adryanopolu*, i we wszystkich innych miastach, gdzie janczarowie się znaydują, były zaburzenia, i wszyscy przyjaciele *Haleta* pozabijani zostali. Sułtan flocie swey surowy wydał rozkaz, niezawijania do *Stambułu*, a to, izby stan jey smutny nie dał nowych pobudek do zaburzeń. Grecy nie pozwalają żadnemu okrętowi przez *Dardanele* przechodzić.

WIADOMOŚCI ROZMAITE.

(z Gazety Ryz. Zuschauer)

W *Sztokolmie* toczy się teraz bardzo ważna sprawa. Półkownik Hrabia *Ankorswärd* napisał rozprawę, w którey usiłuje dowieść, że teraźnieysza organizacya woyskowa Szwecyi, narod do zguby przyprowadzi, bo jeden żołnierz jazdy, którego chłop umundurować i utrzymać powinien, kosztuje rocznie więcey 216 talarow. Gazeta sztokolmska, która tylko o tém pismie donosiła, została zakazaną, a gdy półkownik w swoim majątku każdemu rachunek tego pokazywał, fiskał państwa zapozwał go do sądu.

Podług wiadomości z *Wiednia* pod d. 20 grudnia cesarsko rossyyski radca poselstwa *Rückman*, przejeżdżał tamtędy do *Bukarestu*, gdzie on będzie umieszczony przy konsulacie.

Pozwolono drukować. Z polecenia JW. Wojennego Litewskiego Gubernatora.
Andrzey Bucharski Rzeczywisty Radca Stanu i Kawaler.

w Drukarni Redakcyi.

DODATEK DO GAZETY KURYERA LITEWSKIEGO N. 2.

Wilno dnia 3 Stycznia Roku 1823 v. s.

Ogłoszenie

O Loteryi, na którą stawią się nieruchome majątki i 1,322,000 rubli bank. assygn.

Kommissya Naywyżey ustanowiona dnia 31 lipca 1821 roku ogłasza, że przeznaczone od dnia 15 teraźnieyszego nowembra ciągnienie loteryi na nieruchome majątki, położone w guberniach: Niżgorodzkiey, Orłowskiey i Tulskiey, i na pieniężne summy 1,322,000 rubli, dla nierozebrania zupełney liczby biletow, odkłada się do sześciu miesięcy, to jest do dnia 15 maja następnego 1823 roku, i że przedaż pozostałych biletow kontynuować się będzie w Kommissyi codziennie, od godziny 9tey zraną do 9tey po południu, a także w Moskwie w Kantorze handlowego banku, w Skarbowey Izbie, i wguberniach u PP. Cywilnych Gubernatorów i Wice-Gubernatorów; przy tem Kommissya poczytuje za obowiązek zapewnić Publiczność, że podług przyjętych od Kommissyi środkow, ciągnienie loteryi zacznie się w dniu 15 maja następnego 1823 roku nieodmiennie. Poźniey zaś Kommissya uwiadomi wcześnie o szczegółach przygotowań do uskutecznienia ciągnienia samey loteryi.

Autentyk podpisali:
Zarządzający Ministeryum spraw wewnętrznych Hrabia W. Koczubey.
Minister Skarbu Hrabia D. Gurjew.
Senator Arkady Stałypin.
Sankt-Petersburski Poczt-Dyrektor Konstanty Bułhakow.

Stosownie do poruczenia JW. Zarządzającego Gubernią, Redakcya uwiadamia, iż życzący kupić bilety na tę loteryą, nie tylko wszczególności każda osoba, ale i zgromadzenia lub towarzystwa (obszczestwa), mogą je otrzymać w każdym czasie, tak w tuteyszey Izbie Powszechney Opieki (Prykaz Obszczestwiennaho Pryzrenija), jako też we wszystkich powiatowych Kaznaczeystwach guberni wileńskiey, za opłatę ustanowioną pięćdziesiąt rubli assygn.. Przedaż biletow w kaznaczeystwach powiatowych trwać będzie do dnia 10 marca nadchodzącego 1823 roku, a w Izbie Powszechney Opieki, i w wileńskim powiatowém Kaznaczeystwie do dnia 15 marca pomienionego roku; iieżeliby jakakolwiek liczba ich pozostała niewyprzedaną, ta stosownie do zalecenia JW. Ministra Skarbu odesłaną zostanie na powrót do Kommissyi Naywyżey ustanowioney w Sankt-Petersburgu dnia 31 lipca 1821 roku, nieodmiennie na dzień 1 kwietnia 1823 roku, i wtedy przedaż biletow loteryynych w Gubernii Wileńskiey zupełnie ustanie.

Podrad

1 Litewsko Wileński Gubernialny Rząd podaje do wiadomości, iż dla publiczney licytacyi na dostarczenie odzienia aresztantom posyłającym się do Syberyi, równie odprawującym się wewnątrz Gubernii z jednego do drugiego mieysca naznaczone są termina 24, 26 i 28 januaryi następnego 1823 roku, a zatym życzący przyjąć na siebie takowe dostarczenie zechcą jawić się do niniey-szego Rządu dla licytacyi z przedstawieniem ewikcyi na pewność niezawodnego dostarczenia, wynoszącey 3000 rubli assygnacyynych, w Kancelaryi zaś Rządowey w każdym czasie widzieć można modele takowego odzienia i warunki do zawarcia kontraktu. Dat 1822 roku decembra 30 dnia.

Assesor Kazimierz Nowicki.
Sekretarz Wierzbicki.

Licytacya Domu.

1. Na skutek rezolucyi Magistratu Wileńskiego w dniu 13 teraźnieyszego mca xbra nastałey, podaje się do powszechney wiadomości, iż w terminach 1szym dnia 22, drugim dnia 26 i 3cim dnia 29 mca marca następującego 1823 r. uskuteczniać się będzie publiczna wyprzedaż domu exdywizorskiego po Oświecimskim w Wilnie na ulicy Spaskiey pod N. 66 położonego, i kto za o-ny w trzecim a razem ostatecznym terminie nay-większą postąpi i w zupełności zaliczy summę, przy tym i aktorstwo wieczyste takowego domu pozostanie. Dla czego aby Jchmość Ambienci w powyższych terminach in fundo tegoż domu naydywać się raczyli, w tem celu wydaję niniejszą jako delegowany urzędnik awizacyą. Datt r. 1822 xbra 21 dnia. Józef Krzyżanowski P. B. M. W.

Uwiadomienie.

1 Fryzyer czyli perukarz przybyły z Warszawy do tuteyszego miasta i mieszkając przez cały rok; ma zamiar powrócić do Warszawy, zatem różne roboty perukarskie przez ten ciąg czasu robione, jako to: loki naynowsze tak nazwane paryzkie, grzebienie, peruki i opaski, oraz szeniony, za naymnieyszą cenę przedaje. Mieszkanie moje w domu Domańskiego na Imbarach.

Władysław Godlewski.

---

2. Od Wileńskiego Gubernialnego Rządu. Życzący należeć do targów mających się odbywać w tym Rządzie dnia 11, 13 i 16 stycznia następnego 1823 roku, na oddanie w 4roletnią arendowną tenutę, ułożonego, podług postanowienia uczynionego dnia 29 przeszłego oktobra, przez wileńskie żydowskie zebranie, ze znakomitszych żydów złożone, poboru na zgaszenie niedoimek i zaspokojenie podatkow za ubogich i ubyłych, od świéc w dni szabasowe i świąteczne, podług żydowskiego obrządku, palących się, zechcą jawić się na oznaczone terminy do tegoż Rządu, gdzie im okazane będą i uprzednie do targow kondycye. D. 23 grudnia 1822 r.

Assessor Nowicki. Sekretarz Wierzbicki.

Arendowna dzierżawa.

2. Litewsko-Wileńska Skarbowa Izba, w skutek przedłożenia JW. Zarządzającego tuteyszą Gubernią, na odniesienie się urządzającego leśną częścią JW. Bobiatyńskiego Kolleskiego Sowietnika i Kawalera, zawiadamia: iż w oney oddawać się będą przez publiczną licytacyą w terminach 15, 17 i 19 januaryi następnego 1823 roku na lat 12ście, skarbowe własności, wiłkomierskiego ptu w Łabonarskich lasach położenie mające, a mianowicie: 11 dymow bez włościan, z gruntami, sianożęciami lasami i dalszemi wygodami, nadto 2 pustosze, 2 karczmy, i 16 jezior, oraz dalsze obręby oromey ziemi. Życzący przeto pomienione Skarbowe własność otrzymać w 12toletnią arendowną possesyą, całkowicie lub częściami, raczą przybydź do tey Izby na wyż wyrażone termina z prawnemi ewikcyami. Roku 1822 xbra 23 dnia.

Sowietnik Kołkowski.
Justyn Zdzitowiecki Sekretarz. Kol.

Przedaż Publiczna.

2. Od Mińskiego Gubernialnego Rządu ogłasza się, iż na usatysfakcyonowanie, podług przysądzenia przez Rządzący Senat pretensyi mińskiego mieszczanina żyda Leyzera Lachowskiego, przeznaczona na wyprzedaż z publicznego targu połowa murowanego domu, zeszłego mińskiego mieszczanina Ludwika Marsantego, która, po ukończeniu Sądu Exdywizorskiego, dostała się jego kredytorom, przyymującym na siebie odpowiedzialność w usatysfakcyonowaniu pomienioney żyda Lachowskiego pretensyi, ocenioney 2,500 rubli assygn., z

którey pokazano rocznego dochodu 175 rub. srebrem, a zatém zechcą, życzący kupić takową połowę domu Marsantego, jawić się do tego Rządu na terminy: 1szy 25 stycznia, 2gi 1 lutego następnego 1823 roku, a trzeci i ostateczny od dnia wydrukowania w Gazetach i w Kuryerze Litewskim ogłoszenia, gdzie takowe poźniey będzie uczynione, we 3 miesiące. Za przybyciem życzących, okazane im będzie w Rządzie opisanie przedawanego domu i kondycye do targow. Dnia 20 grudnia 1822 r.

Mińskiego Gubernialnego Rządu Sekretarz Tytularny Sowietnik Felicyan Arcimowicz.

W e z w a n i e.

2 Jeneralny Prokurator massy funduszow i interesow JO. Xiężniczki Jmci Stefanii Radziwillówny, WW. Benedykta Strażnika, Antoniego Sekretarza, Michała Assesora, Jana Regenta, Alexandra, Aloizego kapitana, Michała Prefekta i Xawerego Sowietnika Hołowniow, zapozwawszy do Sądu Kommissyi na interessa Radziwiłłowskie od Rządu ustanowionego o kontrawencyą dekretowi oczewistemu tegoż Sądu, w niezapłaceniu zł. 200 na termin dnia 24 junii roku zeszłego sądzonych, z powodu niewiadomości o mieyscu zamieszkania Ichmościow, o takowym w dniu 30 miesiąca grudnia r. 1822 do drzwi sądowych przybitym pozwie, podług art. 37 organizacyi przez gazetę awizuje. Micha Zaleski.

Wolno drukować Eustachy Zabiełło Komis. Radz. Komisarz.

2 W Xiegarni Uniwersytetu jest do przedania Kaleidakustikon Divertissement musical pour les amateurs du Forte-Piano renfermant plus de 214 milions de Valses. Pris 1 r. 85 kop.

Wezwanie stron.

3. Wyjątek z Dekretu Sądu Ziemskiego Ptu Borysowskiego w roku 1822 8bra 11 dnia nastałego w sprawie JW. Kazimierza Rodziewicza Podkomorzego Ptu Borysow. z JW. Józefem Moniuszką Chorążym Ptu Borysow. i dalszemi kredytorami dla trzykrotney awizacyi w Kuryerze Litewskim przesyłający się. Ponieważ rezolucya Sądu Głównego Mińskiego 2go Departamentu wyrok Sądu ninieyszego Taxę i Exdywizyą majętności Skuplina przeznaczający skassowała, o jakowey nie wszystkie strony uprzednio w tey sprawie stawojące wiedzieć mogły, ponieważ śmierć Emeryka Korsaka adwokata od wielu stron w tey sprawie Plenipotenta, czy jest onym wiadoma pewności nie ma, a Artykuł 60 z Rozdziału 4 w takowém zdarzeniu strony na niestanności od przegraney uwalnia, ponieważ awizacya ad casum tylko bywa upotrzebianą i oney w Rządzie delacyow prawem zakryślonych a powtarzać się niemogących pomieszczoney nie ma, z tych pobudek Judicium dla ułatwienia wszelkich zayść mogących kwestyow, pilnując się oraz prawa i słuszności, sprawę ninieyszą do nastąpić mającey kadencyi ś. Trzykrólskiey zasuspendowawszy, awizacyą trzykrotną przez Kuryera Litewskiego, kosztem JW. Kazimierza Rodziewicza Podkomorzego, a żeby do ninieyszey sprawy stosunek mające strony pod upadkiem na rzeczy w owczesnym terminie stawały, przesłać determinuje. O zgodność poświadczam. Romuald Stabrowski Regent Ziem. Ptu Borysow.

1. Niżey podpisany Kommissyonier Imperatorskiego domu wychowania od Sankpetersburskiey Opiekuńczey Rady przedaży kart do gry oraz sosowego i konsumpcyynego w mieście Wilnie i na jego przedmieściach od 1823 do 1827 roku poborów, ogłasza mogącym mieć z prawa wypadające potrzeby do jego kantoru poborów i przedaży kart, że przedaż kart do gry w mieście Wilnie odkryta od dnia 20 grudnia w części 1ey, kwartale 1ym N. 205 w domie kupca Śledzińskiego, i w 1ey części, 1go kwartału, N. 226 w domie mieszczonina Jurja, kantor sosowego i konsumpcyynego poborów założony na dawnieyszym mieyscu w 1ey części, 2go kwartału pod N. 270 i mieszkanie Kommissyoniera w tymże domie. Roku 1822 dnia 28 grudnia Moskiewski kupiec Stefan Andrejew Pietomin.

2. Do Kantoru nasion JPana J. H. Zigra w Rydze, u którego jak wiadomo znaydują się ciągle nayleprze gatunki i za umiarkowaną cenę wszelkiego rodzaju ekonomicznych nasion, przyszedł świeży transport, których Preys Kuranty czyli Katalogi wkrótce ogłoszonemi zostaną.

Prenumerata.

Dziennik Medycyny, Chirurgii i Farmacyi wydawany będzie i w roku następnym 1823.

Wychodzić będzie co trzy miesiące jeden, w dniu ostatnim marca, czerwca, września i grudnia. Cztery numera składać będą tom z regestrem ogólnym.

Prenumerata na rok cały 1823 kosztuje bez poczty rub. sr. 4, a z pocztą rub. sr. 5 kop. 50. Prenumerata przyymuje się w Wilnie u JP. Macieja Szulca aptekarza, podskarbiego Towarzystwa i Kaw., na ulicy Niemieckiey; tudzież w Xiegarni Uniwersyteckiey u JP. Zawadzkiego; u JP. Moryca; w Redakcyi Kuryera Litewskiego u JP. Marcinowskiego Kaw. i w Expedycyi Gazetney Litewskiego Pocztamtu, a w innych miastach w Kantorach i Expedycyach pocztowych.

W Redakcyi Kuryera Litewskiego przyymuje się prenumerata na pisma następujące:

Kuryer Litewski *na rok z pocztą rubli sr. 14, bez poczty rubli sr. 9. Na półroku z pocztą rubli sr. 7, bez poczty rubli sr. 4 kop. 50; kwartałowie bez poczty rubli sr. 2 kop. 25.*

Dziennik Wileński *na rok z pocztą rubli sr. 8, bez poczty rubli sr. 6.*

Dzieje Dobroczynności *na rok z pocztą i bez poczty r. s. 6.*

Kurs wileński na assygnaty od dnia 22 grudnia: rubel srebrny 3 rub 78½ kop., czerwony złoty nowy r. 11 kop. 54, stary r. 11 kop. 35, imperyał r. 36 kop. 75.

Obserwacye meteorologiczne.	Czas obserwacyi		Wysokość Barom.		Wys. Ther. Reau.		W i a t r y.	Odmiana wpowiet.
	dnia 2	godz. 8	27 cal. 3.4	lin.	— 8,	stopni	Południowy	Pogoda
	dnia 3		27 — 6.5	—	— 8,	— —	Południ. Zachod.	Pogoda